

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1894. Andra Kammaren. N:o 3.

Tisdagen den 23 januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren ankomna två protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 19 januari 1894.

Rektorn vid lägre allmänna läroverket i Arboga *Jakob Persson* hade aflemnat fullmakt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som den 14 september sistlidet år hållits i Sala och Arboga städer, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för en tid af tre år, räknade från och med den 1 innevarande januari; och sedan berörda fullmakt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmagten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas rektorn Persson till handa.

In fidem

Albert Petersson.

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 23 januari 1894.

F. d. nämndemannen *Lars Johan Jansson* i Djursätra hade aflemnat fullmakt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som hållits i Gudhems och Kåkindes härads domsaga, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare.

Andra Kammarens Prot. 1894. N:o 3.

Vid den granskning af fullmagten, som härefter företogs inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet samt vidare af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, befans, att i fullmagten, efter det riksdagsmannavalet uppgifvits hafva blifvit förrättadt den 12 i denna månad, tiden, för hvilken Lars Johan Jansson blifvit till riksdagsman utsedd, angifvits till tre år räknade från och med den 1 i samma månad, men som berörda afvikelse från det i 20 § riksdagsordningen stadgade formulär icke syntes vara af beskaffenhet, att derigenom meningen förändrades eller otydlighet eljest föranleddes, ansågs fullmagten böra godkännas; och skulle protokoll öfver hvad sålunda förekommit meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas f. d. nämndemannen Jansson till handa.

In fidem

Albert Petersson.

Kammaren beslöt att godkänna herrar Perssons och Larssons behörighet att taga plats bland kammarens ledamöter.

De föredragna protokollen lades till handlingarna; och skulle de aflemnade fullmagterna genom kammarens kanslis försorg till vederbörande återställas.

I sammanhang härmed skulle här antecknas, att herrar Persson och Jansson enligt hvad af herr talmannen nu anmäldes, inställt sig vid riksdagen, herr Persson den 19 dennes samt herr Jansson denna dag.

§ 2.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll vid sammanträde med de ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, hvilka blifvit utsedde att jemte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjening, hållet följande dagar år 1894.

Den 19 januari.

Sedan vid denna dag hållet plenum blifvit utsedde åtta ledamöter af kammaren att, jemte herr talmannen, tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjening, sammanträdde bemälda deputerade omedelbart efter slutadt plenum, i kammarens kanslilokal, för fullgörande af nämnda uppdrag.

Till en början beslöts dervid, att kanslitjenstemännens antal skulle bibehållas oförändradt, sådant det under de senaste riksdagarne

varit, samt att det för tjenstgöring vid kammarens protokoll utaf deputerade vid 1875 och 1888 årens riksdagar föreskrifna arbetssätt skulle äfven vid innevarande riksdag följas.

Vidare beslöto deputerade, i likhet med hvad vid senaste riksdagar egt rum, uttala såsom sin önskan att, derest i afseende å kammarens diskussionsprotokoll någon af kammarens ledamöter skulle anse sig ega anledning till anmärkning mot det sätt, hvarpå vederbörande notarie fullgjort sitt åliggande, anmälan derom gjordes hos sekreteraren, som hade att öfver dylika anmälanden föra anteckning; hvilket deputerades beslut skulle, till kammarens kännedom, här antecknas, äfvensom genom anslag i kanslilokalen kungöras.

Sedan härefter de inkomna ansökningarna genomgåts, antogo deputerade till tjenstemän i kansliet följande personer, hvilka samtliga vid senaste riksdag varit hos kammaren anstälde, nemligen

till *notarier*:

e. o. kanslisten *C. N. Sandström*,
 auditören *R. Thorell*,
 amanuensen, fil. kand. *A. Norin*,
 fil. doktorn *S. Clason*,
 vice häradshöfdingen *F. A. Liljesköld*,
 vice häradshöfdingen *A. H. Grape*,
 revisorn *A. A. Hermansson*,
 kassören *E. W. Söderstedt*,
 revisorn, fil. doktorn *J. W. Kjellberg*,
 amanuensen *Th. Engelhart*,
 fil. kandidaten *E. Thyselius*,
 vice häradshöfdingen *G. Berggren*,
 fil. kandidaten *J. Johansson*,
 fil. kandidaten *C. Lundgren*,
 vice häradshöfdingen *E. Nathorst-Böös*,
 amanuensen *G. Hagbergh*,
 fil. studeranden *A. E. M. Ericsson*,
 fil. kandidaten *C. J. Sandgren*,
 e. o. hofrättsnotarien *A. Wide*,
 amanuensen *O. Ohlson*, och
 fil. doktorn *K. Beckman*;
 utaf hvilka *Sandström*, *Thorell*, *Norin* och *Clason* skulle tjenstgöra såsom reviderande notarier;

till *förste kanslist*:

kammarskrifvaren *C. G. V. Boije af Gennäs*;

till *registrator*:

postkontrollören *F. Amnér*;

Tisdagen den 23 Januari.

samt till *kanslister*:

revisorn *N. H. Håkansson*,
 e. o. kanslisten *C. Burman*,
 vice häradshöfdingen *C. F. Vougt*,
 e. o. hofrättsnotarien *A. Folkesson*, och
 juridico fil. kandidaten *T. Hedrén*;

af hvilka de tre sistnämnde skulle, i den mån sådant erfordrades, tjenstgöra vid diskussionsprotokollet;

skolande här antecknas, att bemälda Clason, Berggren, Johansson, Lundgren, Beckman, Boije af Gennäs, Amné och Vougt, hvar och en i derför honom här ofvan angifna egenskap, på särskild anmodan inträdt i tjenstgöring, Boije af Gennäs, Amné och Vougt den 15 samt de öfrige fem den 17 i denna månad.

Med tillsättande af en kanslistbefattning skulle anstå till morgondagen, då deputerade ville för sådant ändamål å nyo sammankomma.

Beträffande derefter *vaktbetjeningen*, beslöto deputerade att, i likhet med hvad vid senaste riksdagar varit öfligt, tolf vaktmästare skulle hos kammaren anställas; och blefvo härtill antagne: *G. Malmberg*, *C. E. Thour*, *A. A. G. Lind*, *A. W. Nilsson*, *A. P. Carlsson*, *E. G. Olsson*, *A. P. Ström*, *C. J. Johansson*, *O. A. Lithander*, *C. J. Söderqvist*, *D. Vinblad* och *J. V. Uppgren*, bland hvilka Malmberg anställdes såsom förste vaktmästare och Thour skulle ombestyras utdelningen af ankommande postförsändelser; och skulle det antecknas, att samtliga de antagne vaktmästarne, med undantag af Uppgren, redan den 15 innevarande månad börjat hos kammaren tjenstgöra.

Den 20 januari.

Efter företagen ytterligare granskning af ansökningshandlingarna och vid öfvervägande af hvad angående vederbörande sökandes lämplighet för den till återbesättande ifrågakomna kanslistbefattningen blifvit utröut, funno deputerade godt till samma befattning antaga vice häradshöfdingen *J. H. H. Palmgren*, med skyldighet för honom att vid behof inträda i tjenstgöring vid protokollet.

Som ofvan

Hj. Nehrman.

§ 3.

Anställdes, jemlikt derom förut fattadt beslut, val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten; och blefvo dervid utsedde till:

Ledamöter i konstitutionsutskottet:

herr	<i>J. Bengtsson</i> i Gullåkra	med	219	röster,
»	<i>N. Boström</i> i Bodbyn	»	219	»
»	<i>A. G. Gyllensvärd</i>	»	219	»
»	<i>M. Dahn</i>	»	218	»
»	<i>J. Johnsson</i> i Bollnäs.....	»	218	»
»	<i>A. V. Ljungman</i>	»	218	»
»	<i>O. V. Vahlén</i>	»	218	»
»	<i>G. Elowson</i>	»	217	»
»	<i>O. B. Olsson</i> i Maglehult	»	119	»
och	<i>A. Hedin</i>	»	116	»

Ledamöter i statsutskottet:

herr	<i>H. Andersson</i> i Nöbbelöf	med	217	röster,
»	<i>P. Andersson</i> i Högkil	»	217	»
»	<i>S. G. von Friesen</i>	»	217	»
»	<i>P. Holm</i>	»	217	»
»	<i>O. Jonsson</i> i Hof	»	217	»
»	<i>L. Jönsson</i> i Sandby	»	217	»
»	<i>P. Pehrson</i> i Törneryd	»	217	»
»	<i>A. Persson</i> i Mörarp ..	»	217	»
»	<i>C. Persson</i> i Stallerhult.....	»	217	»
»	<i>N. Petersson</i> i Runtorp	»	217	»
»	<i>J. E. Wikstén</i>	»	217	»
och	vice talmannen <i>A. P. Danielson</i> ...	»	212	»

Ledamöter i bevillningsutskottet:

herr	<i>J. H. G. Fredholm</i>	med	220	röster,
»	<i>G. Jansson</i> i Krakerud	»	220	»
»	<i>J. Johansson</i> i Noraskog	»	220	»
»	<i>S. M. Olsson</i> i Sörnäs	»	220	»
»	friherre <i>W. G. von Schwerin</i>	»	219	»
»	<i>A. Henricson</i>	»	139	»
»	<i>C. A. Bokström</i>	»	138	»
»	<i>J. Bromée</i>	»	138	»
»	<i>C. W. Collander</i>	»	138	»
och	<i>E. A. Wijkander</i>	»	137	»

Ledamöter i bankoutskottet:

herr	<i>A. Hansson</i> i Solberga	med	215	röster,
»	<i>J. A. Sjö</i>	»	214	»
»	<i>K. E. Holmgren</i>	»	213	»

herr	<i>I. Månsson</i>	med	213	röster,
	» <i>J. P. Jansson</i> i Saxhyttan		» 131	»
	» <i>O. Melin</i>		» 131	»
	» <i>J. Nydahl</i>		» 131	»
och	» <i>O. R. Themptander</i>		» 131	»

Ledamöter i lagutskottet:

herr	<i>O. Erickson</i> i Bjersby	med	215	röster,
	» <i>P. G. Näslund</i>		» 215	»
	» <i>F. Andersson</i> i Helgesta		» 214	»
	» <i>J. Anderson</i> i Tenhult		» 211	»
	» <i>M. G. Bruzelius</i>		» 138	»
	» <i>E. von Krusenstjerna</i>		» 136	»
	» <i>S. J. Kardell</i>		» 133	»
och	» <i>P. G. Petersson</i> i Brystorp		» 118	»

Suppleanter i konstitutionsutskottet:

herr	<i>A. V. Nilson</i> från Lidköping	med	135	röster,
	» <i>N. Wallmark</i>		» 134	»
	» <i>M. Höjer</i>		» 133	»
	» <i>A. F. Liljeholm</i>		» 132	»
	» <i>A. M. Gudmundsson</i>		» 131	»
	» <i>N. Hanson</i> i Berga		» 131	»
	» <i>A. Olsson</i> i Ornakärr		» 131	»
	» <i>A. F. Broström</i>		» 131	»
	» <i>E. Norman</i>		» 131	»
och	» <i>O. Anderson</i> i Hasselbol		» 131	»

Suppleanter i statsutskottet:

herr	<i>N. Nilsson</i> i Skärhus	med	192	röster,
	» <i>L. Norrby</i>		» 183	»
	» <i>S. B. Bruhn</i>		» 128	»
	» <i>O. A. Ericsson</i> i Öfvermyra		» 127	»
	» <i>E. Olsson</i> i Kyrkebol		» 125	»
	» <i>P. Norberg</i>		» 125	»
	» <i>G. Sälling</i>		» 125	»
	» <i>C. A. Andersson</i> från Malmö		» 122	»
	» <i>G. W. Svensson</i> i Rydaholm		» 117	»
	» <i>C. G. Andersson</i> i Skenda		» 116	»
	» <i>J. P. Nilsson</i> i Kägglå		» 113	»
och	» <i>N. Åkesson</i>		» 112	»

Suppleanter i bevillningsutskottet:

herr	<i>E. Nilson</i> från Ystad	med	199	röster,
»	<i>G. Ericsson</i> från Stockholm	»	132	»
»	<i>J. Johansson</i> från Stockholm	»	132	»
»	<i>C. H. Wittsell</i>	»	132	»
»	<i>A. Hahn</i>	»	131	»
»	<i>P. Truedsson</i>	»	131	»
»	<i>H. Eriksson</i> i Elgered	»	131	»
»	<i>A. Liljeqvist</i>	»	131	»
»	<i>L. Dahlstedt</i>	»	131	»
och	» <i>J. Andersson</i> i Lysvik	»	128	»

Suppleanter i bankoutskottet:

herr	<i>P. Pehrsson</i> i Norrsund	med	178	röster,
»	<i>L. P. Malmin</i>	»	125	»
»	<i>S. O. Nylander</i>	»	123	»
»	<i>C. Falk</i>	»	122	»
»	<i>O. H. Ström</i>	»	121	»
»	<i>J. H. E. Dieden</i>	»	121	»
»	<i>J. Sjöberg</i>	»	116	»
och	» <i>O. Larsson</i> i Mörtlösa	»	113	»

Suppleanter i lagutskottet:

herr	<i>E. Svensson</i> från Karlskrona	med	192	röster,
»	<i>J. A. Lundström</i>	»	190	»
»	<i>B. P. Ersson</i> i Hede	»	186	»
»	friherre <i>C. C:son Bonde</i>	»	129	»
»	<i>J. Persson</i> från Arboga	»	125	»
»	<i>J. Andersson</i> i Örstorp	»	122	»
»	<i>T. V. Forsell</i>	»	120	»
och	» <i>N. Svensson</i> i Olseröd	»	117	» .

Mellan de ledamöter, hvilka till suppleantplatser erhållit lika antal röster, anställdes lottningar för bestämmande af den ordning, hvori samme ledamöter borde såsom ledamöter i utskotten ingå; och utföllo dessa lottningar med den ordningsföljd, som finnes här ofvan angifven.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästförestående paragraf omförmälda val.

§ 5.

Afgåfvos nya motioner af:

herrar *E. Svensson* i Karlskrona, *P. Pehrson* i Törneryd m. fl., n:o 3, om inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i Karlskrona;

herr *O. Anderson* i Hasselbol, n:o 4, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag rörande anläggning, delning och underhåll af utfarts- och byvägar;

herr *A. V. Ljungman*:

n:o 5, om ändrad lydelse af § 25 mom. 1 i förordningen om landsting den 21 mars 1862;

n:r 6, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande till Riksdagens pröfning och godkännande af förslag till ny fiskeriförordning äfvensom till ny förordning angående vissa delar af vattenrätten;

n:o 7, om beviljande af ett ordinarie anslag af 4,000 kronor till aflöning af ytterligare en under landtbruksstyrelsen hörande fiskeriinspektör, m. m.;

n:o 8, om beviljande af ett ordinarie anslag af 8,000 kronor för anställande af två fiskeriinspektörer för vissa läns hafsfisken, m. m.; och

n:o 9, om beviljande af ett ordinarie anslag af 18,000 kronor för inrättande af professurer i vissa läroämnen vid universiteten;

herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, n:o 10, med förslag till ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

herr *J. Nydahl*, n:o 11, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändring i gällande bestämmelser angående den kommunala rösträtten på landet;

herr *O. Erickson* i Bjersby, n:o 12, med förslag till ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

herr *A. Olsson* i Ornakärr m. fl., n:o 13, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag om byggande och underhåll af by- och utfartsvägar;

herr *O. R. Themptander*, n:o 14, med förslag till ändrad lydelse af 1 kap. 2 § rättegångsbalken; samt

herr *H. Amnéus* m. fl., n:o 15, om inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i Maristad.

Samtliga dessa motioner begärdes på bordet och bordlades.

§ 6.

Ordet lemnades till

herr vice talmannen Danielson, som yttrade: I enlighet med hvad förut varit vanligt vågar jag hemställa, att kammaren ville besluta att, under förutsättning att herr grefven och talmannen dertill lemnar sitt bifall, det tal, som herr grefven och talmannen höll å rikssalen vid Riksdagens öppnande, må få intagas i dagens protokoll.

Efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition blef den af herr vice talmannen sålunda gjorda hemställan af kammaren bifallen; och skulle alltså det ifrågavarande talet här inflyta; varande detsamma af följande lydelse:

Nedkallande Guds rikaste välsignelse öfver Konung och Konungahus frambär jag å Andra Kammarens vägnar inför tronen uttrycken af kammarens undersåtliga vördnad och upprigtiga beklagande att ett tillfälligt illamående hindrat Hans Maj:t Konungen att i dag personligen öppna Riksdagen.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *O. W. Lindh* i Seffle under 14 dagar från och med den 28 dennes.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes

Riksdagens kauslideputerades memorial, n:o 1, angående antagande af tjenstemän i Riksdagens kansli.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2.18 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.

Onsdagen den 24 januari.Kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

§ 1.

Justerades det i kammarens sammanträde den 17 i denna månad förda protokoll.

§ 2.

Till kammaren hade ankommit följande protokoll, som upplästes:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet den 23 januari 1894.

Nämndemannen Daniel Persson i Tällberg hade aflemnadt fullmagt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som den 4 sistlidne september hållits i Leksands, Åls och Bjursås tingslags valdistrikt af Nedan Siljans domsaga, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare.

Vid den granskning af fullmagten, som härefter företogs inför statsrådet och chefen för kongl. justitiedepartementet samt vidare af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, anmärktes, att i fullmagten förekomme två mindre afvikelser från det i 20 § riksdagsordningen stadgade formulär, men som dessa afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet, att derigenom meningens förändrades eller otydlighet eljest föränleddes, ansågs fullmagten böra godkännas; och skulle protokoll öfver hvad sålunda förekommit meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas nämndemannen Persson till handa.

In fidem

Albert Petersson.

Uppå derom af herr talmannen gifven proposition beslöt kammaren att godkänna herr Perssons behörighet att taga plats bland kammarens ledamöter; hvarefter protokollet lades till handlingarna;

och skulle den aflemnade fullmagten genom kammarens kanslis försorg till herr Persson återställas.

I sammanhang härmed tillkännagaf herr talmannen, att herr Persson i går inställt sig vid riksdagen.

§ 3.

Herr statsrådet m. m. *A. Östergren* aflemnade följande Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen, nemligen:

med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om krigsdomstolar och rättegången derstädes den 11 juni 1868;

med förslag till lag om ändrad lydelse af 16 § i lagen angående lösdrifvares behandling den 12 juni 1885;

med förslag till lag om tillägg till § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883;

med förslag till lag rörande främmande trosbekännares öfvergång till svenska kyrkan;

med förslag till lag angående kungörelsers uppläsande i kyrka; och

med förslag till lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft; äfvensom

Kongl. Maj:ts skrifvelse i anledning af tre vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar.

Vidare aflemnades af herr statsrådet m. m. friherre *F. von Essen*, dels följande kongl. propositioner, nemligen:

med förslag till ny förordning angående mantalskrifning;

med förslag till förordning angående husbondes eller arbetsgifvares ansvarighet för tjenares eller arbetares personliga utskylder;

med förslag till vissa ändringar i förordningen angående mantalspenningarnas utgörande den 24 april 1863;

angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län;

med förslag till utgiftsstat för postsparbanken;

angående rätt till ålderstillägg för jägmästaren i Kalix revir, *A. R. Brodin*;

angående en särskild tilläggsbevillning för år 1895;

angående flyttning af Sillre skogsskola, m. m.;

angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

dels Kongl. Maj:ts skrifvelse om förordnande af en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet;

dels och ytterligare nedannämnda kongl. propositioner, nemligen:

angående anslag till fullbordande af artillerietablissemnet i Östersund;

angående gränsreglering emellan den citadellet i Landskrona tillhöriga mark och Landskrona stad;

angående försäljning af den kronan tillhöriga, från ett halft mantal frälse Bengtstorp n:o 1 i Mörbylånga socken af Kalmar län afsöndrade lägenheten Bengtstorp n:o 2;

angående upplåtelse till Gefle stad af den kyrkoherden derstädes på lön anslagna åker eller vretjord;

angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Ekeby i Ekeby socken af Östergötlands län;

angående afsöndring af jord från förra kompanichefsbostället ett mantal Sun tack Porsagården, Klockaregården och Klostergården i Skaraborgs län;

angående upplåtelse å Grängesbergs grufskog af mark till begravningsplats n. m.; samt

angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Vasa-bygget n:o 1, $\frac{1}{3}$ mantal, i Kristianstads län.

Samtliga sålunda aflemnade kongl. propositioner och skrivelser bordlades till nästa sammanträde.

§ 4.

Remiss af stats- Föredrogs Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof; och begärdes dervid ordet af *verksproposi-*
tionen.

Herr Dieden, som yttrade: Vid en så brydsam ekonomisk ställning för statsverket som den nuvarande, torde det vara skäl att egna all möjlig omsorg om statens inkomstkällor. Jag skall därför tillåta mig att fästa uppmärksamheten på ett par af dessa.

Jag undrar, om statens samtliga verk och inrättningar uppfordrats att för sin penningrörelse uteslutande använda riksbanken eller dess afdelningskontor, der sådana finnas. Jag vill nu visst icke påstå, att denna rörelse medför någon nämnvärd vinst för riksbanken, men säkert är, att ingen affär kan ingen vinst medföra. Ett rykte sade förlidet år, att herr statsrådet och chefen för finansdepartementet beordrat kongl. operan att placera sina medel i Stock-

holms enskilda bank. Jag fäster mig icke vid ryktet, men det har dock ledt min tanke på ämnet.

En viktigare fråga är den om jernvägsdriften. Det beviljas koncessioner åt alla enskilda jernvägar, äfven sådana som kunna antagas komma att direkt konkurrera med statsbanorna, och jernvägsstyrelsen går genast in på samtrafik med dessa enskilda banor, en samtrafik som kostar statsverket mycket. En i dylika saker mycket förfaren person har sagt mig, att den förlust eller med andra ord den minskade inkomst, som statens jernvägar få vidkännas i följd af denna samtrafik, belöper sig till omkring 2 millioner kronor årligen. Och värst af allt synes mig vara, att man är betänkt på att föreslå Riksdagen inköpanDET af vestkustbanan, en bana, som i afseende å både skenläggning och materiel kan anses delvis uppsliten och som dessutom kommer att få en konkurrent i den blifvande jernvägen från Helsingborg till Jönköping. Kostnaden för iständsättande af vestkustbanan förespeglas oss såsom representerande ett löjligt ringa belopp. Jag vet emellertid, att de statens tjenstemän, som fått i uppdrag att utarbета detta kostnadsförslag för banans iständsättande, först kommit till ett helt annat resultat, men detta fann ordföranden i jernvägskomitén så afskräckande, att frågan återremitterades till tjenstemännen med uppdrag att inkomma med ett nytt, billigare förslag. Denna jernväg har nu knappast några egna bangårdar, och jag har hört från bästa håll, att man beräknat endast anläggandet af en bangård i Helsingborg till en kostnad af bortåt 3 millioner kronor. Detta jernvägsköp torde sålunda komma att blifva en dålig affär för staten, såsom inkomstkälla betraktad.

Kan man räkna på att de föreslagna nya skatterna skola inbringa så stora belopp som här förespeglats?

Visserligen finnas mycket stora belopp innestående på deposition i bankerna, men dessa belopp omsättas i allmänhet hvar fjerde månad, och på papper med så kort löpetid kan man väl icke tänka sig någon betydligare stämpelafgift. Meningen är väl också, att alla kreditiv och upp- och afskrifningsanvisningar skola beläggas med stämpel, men är det då så säkert, att man kommer att använda detta sätt för att uttaga medel? I sparbänkerna insätter och uttager man medel på böcker, och så kan nog äfven ske i andra banker.

Det är sålunda möjligt, att dessa skatter komma att inbringa vida mindre än man beräknat.

För öfrigt tycker jag, att då man åtager sig en dubbel bevilling, borde icke flera utgifter proponeras än som dermed kunna bestridas och några nya skattepålägg icke förekomma, åtminstone icke förrän afskrifningen af de s. k. sekelgamla orättvisorna hunnit fullständigt genomföras.

Vidare anförde

Herr Waldenström: Jag skall taga mig friheten att vid detta tillfälle åter påpeka ett förhållande, som jag förut ett par gånger

Remiss af statsverkspropositionen.
(Forts.)

Remiss af stats-
verksproposi-
tionen.
(Forts.)

vid remissen af den kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof vidrört. Jag gör det så mycket hellre, som jag varit sinnad att väcka en motion i ärendet, men torde kunna slippa detta derigenom, att möjligen herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, som är närvarande, kan lemna upplysningar, som äro tillfredsställande, och som därför göra en motion obehöfelig.

Bland de nya inkomstkällor, som herr finansministern uti statsverkspropositionen har föreslagit att anlita, är äfven en betydlig utvidgning af den inkomst, som staten har af stämpelpappersafgiften. Det må nu vara, att man emot beräkningen af det belopp, som derigenom eventuellt är att vinna, kan framställa de anmärkningar, som herr Dieden nyss framhållit. Jag vill icke inlåta mig derpå. Deremot anser jag, att det kan vara tillbörligt, att finansdepartementet öfvervakar, att de stämpelafgifter, som enligt den närvarande bevillningsförordningen skola utgå, också verkligen uttagas, och att det icke åt dem, som äro skyldiga att betala dessa afgifter, lemnas fritt att antingen göra eller underlåta det.

De herrar, som erinra sig remissdebatterna vid föregående riksdagar, torde förstå, hvad jag menar. Det är nemligen stämpelafgiften för riddare- och kommandörsdiplom. De föregående gånger, då jag talat om denna sak, har jag ej lyckats tillvinna densamma någon uppmärksamhet inom kammaren, ehuru den synes mig icke allenast ur pekuniär synpunkt, utan äfven — och ännu mer — ur *moralisk* synpunkt vara af ganska stor betydelse. Men 1892 års statsrevisorer hade så när tagit upp saken. De, som ville det, kommo dock dervid uti minoriteten. Det var fem af Andra Kammarens sex medlemmar i statsrevisionen. Reservationsvis omnämnde de den likväl. Det väckte genast min uppmärksamhet, att endast fem af dessa herrar framlagt reservationen och att den sjetta icke var med. Jag kan naturligtvis icke döma öfver personers motiv; men när jag såg efter och fann, att dessa fem voro utan stjernor, och att den sjetta hade stjerna, så kom jag att undra, om det kunde vara möjligt, att ledamöter af denna kammare, som särskildt bör visa sig angelägen om, att statsverket måtte få alla de inkomster, hvartill det är berättigadt, sitta med stjerna öfver ett hjerta, som är medvetet om, att hon icke är betald.

Denna synpunkt är för mig af långt större betydelse än sjelfva den ekonomiska frågan, fastän äfven den icke är utan betydelse, i synnerhet nu, då Kongl. Maj:t har föreslagit att uti inkomststaten för nästa statsregleringsperiod få använda de sista styfrar, som finnas kvar af föregående års besparingar, sedan ur dessa besparingar nödiga medel tagits för att betäcka sistlidet års statsbrist.

Som jag nämnde, hafva fem af 1892 års revisorer gjort en anmärkning i detta hänseende. De säga, att i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890 stadgas, att utnämningens bref skola beläggas med stämpel till följande belopp:

för riddare och kommandör af Kongl. Maj:ts orden ...	kronor	400,	<i>Remiss af stats- verksproposi- tionen.</i> (Forts.)
» kommandör med stora korset	»	200,	
» kommandörer	»	150,	
» riddare	»	50.	

Då nu antalet af riddare och kommandörer, utnämnda under år 1891, var så pass stort, att stämpelafgift af dem bort erläggas med 23,600 kronor, men sådan afgift icke blifvit erlagd med mer än — 300 kronor, så har staten gått förlustig en inkomst af 23,300 kronor, hvilket anmärkningsvärda förhållande dessa revisorer ansett sig böra för Riksdagen anmäla. 23,300 kronor — det är dock en summa!

Om jag nu antager, att statsverket i medeltal för hvarje föregående år har att fordra samma belopp, och beräknar, att man icke kan taga ut dessa fordringar, för så vidt de blifvit öfver 10 år gamla, så skulle staten kunna taga ut 233,000 kronor för de sist förflytna 10 åren. Finansdepartementet skulle och hädanefter kunna öfvervaka, att sådana här oegentligheter icke finge ske under kommande år, för så vidt det då blir några riddare och kommandörer.

Jag skall vara den förste att erkänna, att det är mycket möjligt, att hvad jag nu sagt berott på något missförstånd, som jag ej varit i tillfälle att få rättadt. Jag skall därför ock i sådant fall vara mycket tacksam, om herr finansministern vill rätta missförståndet, ty det kan ju hvar och en begripa, att för en person, som icke är initierad i sådana förhållanden, ställer sig saken litet mystisk — minst sagdt mystisk.

Jag skall, herr talman, för närvarande icke yttra mig vidare i denna sak.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet friherre von Essen: Bland de anmärkingar, som framställes af den förste talaren, var äfven den, att operans medel voro insatta i Stockholms enskilda bank. Ja, detta eger verkligen sin rättighet; men denna anmärkning är i alla fall af mycket ringa betydelse, såsom jag nu skall söka visa. Dessa depositioner gälla nemligen icke de medel, uppgående till mycket betydliga belopp, som disponeras af teaterbyggnadskonsortiet i och för byggnadsföretaget. Den ärade talaren menade väl alltså de medel, som utgå dels såsom bidrag af Hans Maj:t Konungen med 60,000 kr., och dels anvisats af Riksdagen med likaledes 60,000 kr., allt årligen, för uppehållande af operans verksamhet.

Med dessa medel förhåller det sig så, att Kongl. Maj:t utbetalar — i mån af operans behof — efter särskild uppgjord förteckning 10 à 15 tusen kronor per månad — olika i olika månader —; och allt efter som penningarna utgå ur Konungens handkassa, blifva de genast använda af operan. Det kommer således icke någon större summa — åtminstone icke större än ett eller annat tusen kronor — att på det sättet blifva inestående på den upp- och afskrifningsräkning,

Remiss af stats-
verksproposi-
tionen.
(Forts.)

som, jag medgifver det, operan har med Stockholms enskilda bank; och att det icke kan för banken blifva någon synnerlig vinst af det, är så mycket tydligare, som jag kan upplysa derom, att det statsanslag på 60,000 kronor, som af statskontoret utbetalas på nyåret, ögonblickligen till större delen konsumeras. Redan den 2 januari betalas nämligen 34,000 kronor i hyra för den lokal, som operan disponerar, och sedan konsumerar operan resten inom ganska kort tid derefter. Hvad nu denna upp- och afskrifningsräkning återigen beträffar, så är det kronoombudet, som fått sätta upp densamma, så att det har berott på honom att föreslå medlens insättande i Stockholms enskilda bank, och jag har dertill lemnat mitt medgifvande; men då vinsten för banken af denna affär icke kan anses vara nämnvärd, så tror jag icke, att jag här vid lag handlat på något sätt orätt.

Hvad beträffar de öfriga af den ärade talaren gjorda anmärkningarne, så förefaller det mig, rörande inköpet af de enskilda jernvägarne, som om — då sådant inköp ännu ej blifvit föreslaget — något svar derå ej vore behöfligt.

Han yttrade för öfrigt att det kunde varit nog med den dubbla bevillningen, och att man sedan icke vidare bort söka efter de nya skatteköllor, som i den kongl. propositionen äro föreslagna. — Som vi veta, äro stämpel- och arfskatterna beräknade att uppgå till 2½ millioner kronor. Jag tror dock icke, att den ärade talaren skulle hafva förmått att bringa ned den framlagda budgeten med 2½ millioner kronor. Med de åsikter han har, är det min öfvertygelse, att han omöjligen skall kunna neka, att för flera af de större utgifter, som äro ifrågasatta i denna statsreglering, nya tillgångar måste uppsökas. Andra skulle möjligen kunna hafva en annan åsigt; men jag tror icke, att han skulle hafva det.

Hvad återigen beträffar herr Waldenströms anmärkning rörande ordensutnämningarna, är det mycket svårt att på fri hand gifva något besked om den saken så ögonblickligen, som den talaren önskade. Jag kan endast erinra, att det hittildags icke åligger dem, som erhålla dekorationer, någon *skyldighet* att lösa diplom, och jag kan således icke föreställa mig, att man på utsökningsväg skulle kunna utkräva dessa medel. Det kunde ju sättas i fråga att införa en sådan bestämmelse, att de, som utnämns till riddare eller kommandörer af någon orden, måste lösa diplom, såvida de ville erhålla dekorationerna, eller att dessa personer förut tillfrågades, om de vore villiga att lösa diplom för att få mottaga dekorationerna.

Jag kan för närvarande derpå icke lemna något vidare besked.

Härmed var öfverläggningen slutad; och blef den kongl. propositionen hänvisad till statsutskottet.

§ 5.

Härefter föredrogs Kongl. Maj:ts på rikssalen upplästa berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista Riksdags sammanträde sig tilldragit.

Herr Dieden erhöll på begäran ordet och anförde: Må det tillåtas mig att vid detta tillfälle uttala min förundran öfver regeringens åtgärd mot Norge i kreatursimportfrågan. Om Norge har fått rättighet att införa lefvande boskap till England mot vilkor att stänga importen till eget land, förstår jag icke, huru man kan begära, att Norge skall öppna denna import för oss. Jag tror mig veta, att det ställt i vår regerings hand i ungefär två månaders tid att få importförbudet för boskap från Sverige till England upphäfdt mot vilkor, att Sverige skulle stänga sin import från andra länder. Regeringen har handlat ofantligt visligt genom att icke ingå på detta vilkor, ty tvifvelsutän skulle detta ledt till repressalier från Tysklands sida, och Tyskland är för närvarande vår bästa afsättningsort för lefvande boskap, icke allenast så till vida, att prisen i Tyskland för närvarande äro högre än i England, utan afsättningen till Tyskland är mycket fördelaktigare derigenom, att tyska köpare infinna sig på marknaderna i Malmö och der inköpa djuren mot kontant betalning, så att säljaren genast vet hvad han får för sin vara, då han deremot vid export till England, dit afsättningen vanligen sker genom konsignation, måste taga det pris, som der bjudes. I detta fall har regeringen visserligen handlat synnerligen visligt; men jag förstår icke, huru man under sådana förhållanden kan begära, att Norge skall öppnas för svensk import. Ty till vår mellanrikslag kan väl ingen utländsk magt hafva skyldighet att taga hänsyn.

Vidare yttrades ej. Den ifrågavarande berättelsen lades till handlingarne.

§ 6.

Föredrogs vidare, hvar efter annan, de på kammarens bord hvilande motioner; och hänvisades:

herr *O. R. Themptanders* motioner, n:o 1 till konstitutionsutskottet och n:o 2 till lagutskottet;

herr *E. Svenssons* från Karlskrona m. fl:s motion, n:o 3, till bankoutskottet;

herr *O. Andersons* i Hasselbol motion, n:o 4, till lagutskottet;

herr *A. V. Ljungmans* motioner, n:is 5 och 6 till lagutskottet, samt n:is 7, 8 och 9 till statsutskottet;

herr *O. A. Ericssons* i Ofvanmyra motion, n:o 10, till lagutskottet;

herr *J. Nydahls* motion, n:o 11, till lagutskottet;

herr *O. Ericksons* i Bjersby motion, n:o 12, till lagutskottet;

herr *A. Olssons* i Ornakärr m. fl:s motion, n:o 13, till lagutskottet;

herr *O. R. Themptanders* motion, n:o 14, till lagutskottet; och

herr *H. Amnéus'* m. fl. motion, n:o 15, till bankoutskottet.

§ 7.

Hänvisades till bankoutskottet Riksdagens år 1893 församlade revisorers berättelse angående riksbanken.

§ 8.

Efter föredragning vidare af justitieombudsmannens till innevarande riksdag afgifna embetsberättelse hänvisades densamma till lagutskottet.

§ 9.

Föredrogs och godkändes Riksdagens kanslideputeradea memorial, n:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

§ 10.

Följande nya motioner anmäldes, nemligen af:

herr *J. Anderson* i Tenhult, n:o 16, om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, den 21 mars 1862;

herr *A. G. Gyllensvärd* m. fl., n:o 17, om inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i Halmstad;

herr *P. Waldenström*, n:o 18, om ändring i lagen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom, den 18 april 1884;

herr *K. Schönbeck*, n:o 19, med förslag till ändrad lydelse af § 1 i förordningen angående fattigvården, den 9 juni 1871;

herr *J. Bromée*, n:o 20, med förslag till ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, den 21 mars 1862;

herr *J. Eliasson* m. fl., n:o 21, med förslag till lag angående ändring af 12 kap. 3 § kyrkolagen; och

herr *J. Eliasson*, n:o 22, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till vissa ändringar i 3 kap. ärfdabalken.

Samtliga dessa motioner blefvo, hvar efter annan, bordlagda.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>G. Odqvist</i>	under 14 dagar fr. o. m. den 31 d:s,
» <i>G. W. Svensson</i> i Rydaholm	» 10 » » » 27 »
» <i>A. E. Baaz</i>	» 14 » » » 25 »
» <i>W. R. Wester</i>	» 12 » » » 27 »
» <i>A. Ericson</i> i Ransta	» 4 » » » 25 »
och » <i>H. E. Ahrenberg</i>	» 14 » » » 29 » .

§ 12.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 1,21 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.

Torsdagen den 25 januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 18 dennes.

§ 2.

Föredrogos, hvar efter annan, Kongl. Maj:ts i gårdagens sammanträde bordlagda propositioner;

och hänvisades af desamma till *statsutskottet* följande, nemligen:

med förslag till vissa ändringar i förordningen angående mantalspenningarnes utgörande den 24 april 1863;

angående anslag till fullbordande af artillerietablissemnetet i Östersund;

angående gränsreglering emellan den citadellet i Landskrona tillhöriga mark och Landskrona stad;

med förslag till utgiftsstat för postsparbanken;

angående rätt till ålderstillägg för jägmästaren i Kalix revir, A. R. Brodin;

angående flyttning af Sillre skogsskola m. m.;

angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

angående försäljning af den kronan tillhöriga, från ett halft mantal frälse Bengtstorp n:o 1 i Mörbylånga socken af Kalmar län afsöndrade lägenheten Bengtstorp n:o 2;

angående upplåtelse till Gefle stad af den kyrkoherden derstädes på lön anslagna åker- eller vretjord;

angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Ekeby i Ekeby socken af Östergötlands län;

angående afsöndring af jord från förra kompanichefsbostället ett mantal Suntack Porsagården, Klockaregården och Klostergården i Skaraborgs län;

angående upplåtelse å Grängesbergs grufskog af mark till begrafningsplats m. m.; och

angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Vasabygget n:o 1, $\frac{1}{3}$ mantal, i Kristianstads län.

Till *bevillningsutskottet* hänvisades följande kongl. propositioner:

angående en särskild tilläggsbevillning för år 1895;

med förslag till ny förordning angående mantalsskrifning; och

med förslag till förordning angående husbondes eller arbetsgifvares ansvarighet för tjenares eller arbetares personliga utskylder.

Slutligen hänvisades till behandling af *lagutskottet* Kongl. Maj:ts propositioner:

med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om krigsdomstolar och rättegången derstädes den 11 juni 1868;

med förslag till lag om ändrad lydelse af 16 § i lagen angående lösdrivvares behandling den 12 juni 1885;

med förslag till lag om tillägg till § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883;

med förslag till lag rörande främmande trosbekännares öfvergång till svenska kyrkan;

med förslag till lag angående kungörelsers uppläsande i kyrka;

med förslag till lag angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft; samt

angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län.

§ 3.

Föredrogs och lades till handlingarna Kongl. Maj:ts skrifvelse till Riksdagen i anledning af tre vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar.

§ 4.

Likaledes föredrogs och lades till handlingarna Kongl. Maj:ts skrifvelse till Riksdagen med tillkännagifvande, att Kongl. Maj:t

förordnat statsrådet m. m. Sven Herman Wikblad att under innevarande riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrifvelses innehåll meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

§ 5.

Efter föredragning af de i gårdagens sammanträde aflemnade motioner hänvisades:

herr *J. Andersons* i Tenhult motion, n:o 16, till lagutskottet;
herr *A. G. Gyllenswärds m. fl.* motion, n:o 17, till bankoutskottet;

herr *P. Waldenströms* motion, n:o 18, till lagutskottet;

herr *K. Schönbecks* motion, n:o 19, till lagutskottet;

herr *J. Bromées* motion, n:o 20, till lagutskottet;

herr *J. Eliassons m. fl.* motion, n:o 21, till lagutskottet; och

herr *J. Eliassons* motion, n:o 22, till lagutskottet.

§ 6.

Nya motioner afgåfvos af:

herr *C. J. Hammarström*, n:o 23, om tillägg till 25 § i förordningen angående fattigvården, den 9 juni 1871;

herr *J. G. O. Högstedt*, n:o 24, om tillägg till gällande bestämmelse rörande val af vice ordförande i skolråd;

herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, n:o 25, om ändring i § 10 af reglementet för småskollärares m. fl:s ålderdomsunderstödsantalt;

herr *O. Persson* i Rinkaby, n:o 26, om ändrade bestämmelser rörande fjerdingmäns tillsättning och aflöning;

herr *O. Larsson* i Mörtlösa m. fl., n:o 27, om inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i Linköping;

herr *E. A. Zotterman*, n:o 28, med förslag till ändrad lydelse af 22 kap. 4 § ärfdebalken;

herr *P. Waldenström*, n:o 29, om bevillningsafgift för riddare- och kommandörsvärdighet;

herr *C. G. Bäckgren*, n:o 30, om införande i kommunallagarne af bestämmelser rörande val af sexmän;

herr *P. G. Petersson* i Brystorp, n:o 31, med förslag till ändrad lydelse af § 14 riksdagsordningen;

herr *G. W. Skytte*, n:o 32, om ändrad grund för beräkning af bevillningsafgiften å enskilda bankers sedelutgifts rätt; och

herr *S. J. Kardell*, n:o 33, om skyldighet för statens tjenstemän att vid insättning i bank af omhänderhafda allmänna medel anlita riksbanken, m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *C. A. Carlsson* i Hede under fjorton dagar från och med den 29 dennes.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes Riksdagens år 1893 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 1,28 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.

Fredagen den 26 januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 19 innevarande januari.

§ 2.

Efter föredragning af de på kammarens bord hvilande motioner hänvisades:

herr *C. J. Hammarströms* motion, n:o 23, till lagutskottet;

herr *J. G. O. Högstedts* motion, n:o 24, till lagutskottet;

herr *O. A. Ericssons* i Ofvanmyra motion, n:o 25, till statsutskottet;

herr *O. Perssons* i Rinkaby motion, n:o 26, till statsutskottet;

herr *O. Larssons* i Mörtlösa m. fl. motion, n:o 27, till bankoutskottet;

herr *E. A. Zottermans* motion, n:o 28, till lagutskottet;

herr *P. Waldenströms* motion, n:o 29, till bevillningsutskottet;

herr *C. G. Bäckgrens* motion, n:o 30, till lagutskottet;

herr *P. G. Peterssons* i Brystorp motion, n:o 31, till konstitutionsutskottet;

herr *G. W. Skyttes* motion, n:o 32, till bevillningsutskottet; och

herr *S. J. Kardells* motion, n:o 33, till statsutskottet.

§ 3.

Hänvisades till statsutskottet Riksdagens år 1893 församlade revisorers berättelse om granskningen af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

§ 4.

Nya motioner afgåfvos af:

herr *S. B. Bruhn*, n:o 34, om ändring i 12 § af förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m., den 12 juli 1878;

herr *O. Persson* i Killebäckstorp och herr *L. Jönsson* i Sandby, n:o 35, om tillägg till § 32 värnpligtslagen;

herr *C. A. Kumlin*, n:o 36, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändring af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, den 21 mars 1862;

herr *N. Wallmark*, n:o 37, om ändrad lydelse af § 99 utsökningslagen;

herr *A. Olsson* i Ornakärr och herr *P. Truedsson*, n:o 38, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till en arrendelag;

herr *C. Falk*, n:o 39, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till föreskrifter i syfte att, vid verkställande af frihetsstraff, tillämpa s. k. vilkorlig frigifning;

herr *O. Anderson* i Hasselbol, n:o 40, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag, afseende införande af vilkorliga straffdomar;

herr *G. Ryding*, n:o 41, om beviljande af anslag till utförande af en statsbana mellan Hernösand och Sundsvall.

Vid aflemnande af denna motion anförde:

herr *Ryding*: Jag får härmedelst värdsamt anmäla en motion, som afser anslag till en statsbana mellan Hernösand och Sundsvall.

Såsom i någon mån orienterande tillåter jag mig ur motionen meddela, att, enligt den uppgjorda planen, banan skulle blifva 63,5 kilometer lång samt anläggningskostnaden i sin helhet komma att uppgå till 3,800,000 kr. eller omkring 60,000 kr. pr kilometer med rullande materiel och omkring 55,000 kr. pr kilometer utan rullande materiel. — På begäran af kongl. jernvägsstyrelsen har af sakkunnig person, trafikdirektören och t. f. intendenten vid sjetta trafikdistriktet af rikets statsbanor, blifvit, efter uppdrag af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, uppgjord en detaljerad trafikberäkning; och är i denna inkomst öfverskottet eller behållningen beräknad till 204,400 kr. årligen, motsvarande 5,38 procent å anläggningskostnaden.

Emellertid har, sedan denna beräkning uppgjordes, Vesternorrlands läns landsting beviljat såsom understöd till utförande af ifråga-

varande jernväg ett bidrag af 100,000 kr., att uttaxeras under fem år med 20,000 kr. för hvarterdera året; och som följaktligen anläggningskostnaden minskas med motsvarande belopp, skulle inkomsten komma att uppgå till 5,52 procent.

Härefter anmälades ytterligare följande motioner, nemligen af:

herr *E. A. Wijkander m. fl.*, n:o 42, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning rörande lämpligheten af inrättande af en större asyl för sinnessjuka inom vestra delen af mellersta Sverige;

herr *P. Waldenström m. fl.*, n:o 43, angående ändring af § 26 i bränvinsförsäljningsförordningen;

herr *J. M. Erikson* från Stockholm, n:o 44, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändring i § 3 af den s. k. dissenterlagen, den 31 oktober 1873;

herr *E. J. Ekman*, n:o 45, om förklaring af 7 kap. 3 § strafflagen; och

n:o 46, med förslag till lag angående cigarrbodars stängning under viss tid;

herr *A. P. Gustafsson*, n:o 47, med förslag till ändrad lydelse af 17 kap. 10 § handelsbalken;

herr *A. Olsson* i Mårdäng, n:o 48, om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, den 21 mars 1862; och

n:o 49, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till förordning angående minskning i afgälden å afsöndrade lägenheter, motsvarande stamhemmanens lindring i allmänna utskylder;

herr *G. Elowson m. fl.*, n:o 50, om uppförande af egen byggnad åt riksbankens afdelningskontor i Karlstad; och

herr *M. Boström m. fl.*, n:o 51, om inrättande af ett riksbankens afdelningskontor i Umeå.

Samtliga aflemnade motioner bordlades.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>C. G. Engström</i>	under 14 dagar fr. o. m. den 31 d:s;
» <i>J. A. Johansson</i> i Bastholmen	» 10 » » » 29 »
och » <i>A. Swartling</i>	» 14 » » » 30 »

§ 6.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 1,28 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.

Lördagen den 27 januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Af de i gårdagens sammanträde bordlagda motioner, hvilka nu, hvar efter annan, föredrogos, hänvisades:

herr *S. B. Bruhns* motion, n:o 34, till lagutskottet;

herr *O. Perssons* i Killebäckstorp och *L. Jönssons* i Sandby motion, n:o 35, till lagutskottet;

herr *C. A. Kumlins* motion, n:o 36, till lagutskottet;

herr *N. Wallmarks* motion, n:o 37, till lagutskottet;

herrar *A. Olssons* i Ornakärr och *P. Truedssons* motion, n:o 38, till lagutskottet;

herr *C. Falks* motion, n:o 39, till lagutskottet;

herr *O. Andersons* i Hasselbol motion, n:o 40, till lagutskottet;

herr *G. Rydings* motion, n:o 41, till statsutskottet;

herr *E. A. Wijkanders* m. fl. motion, n:o 42, till tillfälligt utskott;

herr *P. Waldenströms* m. fl. motion, n:o 43, till bevillningsutskottet.

Vid föredragning härnäst af herr *J. M. Eriksons* från Stockholm motion, n:o 44, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ändring i § 3 af den s. k. dissenterlagen den 31 oktober 1873, begärdes ordet af

Herr Themptander, som yttrade: Då jag icke haft tillfälle att före denna motions afgifvande teckna mitt instämmande under densamma, ber jag att få tillkännagifva, att jag på det lifligaste ansluter mig till det af motionären framställda förslaget, då utan medgifvande af den rätt motionären här påyrkat man efter mitt förmenande på betänkligt sätt träder för nära den samvetsfrihetens grundsats, som finnes uttalad i 1809 års regeringsform.

Den ifrågavarande motionen blef härefter remitterad till lagutskottet.

Vidare hänvisades:

herr *E. J. Ekmans* motioner, n:is 45 och 46, till lagutskottet;

herr *A. P. Gustafssons* motion, n:o 47, till lagutskottet;

herr *A. Olssons* i Mårdäng motion, n:is 48 och 49, till lagutskottet;

herr *G. Elowsons* m. fl. motion, n:o 50, till bankoutskottet; och

herr *N. Boströms* m. fl. motion, n:o 51, till bankoutskottet.

§ 2.

Herr statsrådet m. m. *A. Östergren* aflemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

med förslag till lag om förvärfvande och förlust af medborgarrätt; och

med förslag till lag om enskild själavård, konfirmation och Herrens heliga nattvard samt till lag om jordfästning.

De aflemnade kongl. propositionerna begärdes på bordet och bordlades.

§ 3.

Anmälades nya motioner af:

herr *N. Nilsson* i Skärhus, n:o 52, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan att till folkskoleinspektörer icke må utses personer, som innehafva presterliga tjänster;

herr *O. Nylander*, n:o 53, om ändring i tulltaxan rörande artikeln koppar;

herr *A. Jönsson* i Mårarp, n:o 54, om ändring i § 34 mom. 2 af bränvinsförsäljningsförordningen;

herr *L. Jönsson* i Sandby:

n:o 55, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lagbestämmelse angående kyrkovårdars tillsättande för viss tid;

n:o 56, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förändrad anordning af fyrbelysningen vid Sandhammaren;

herr *A. F. Broström*, n:o 57, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om revision i vissa delar af helsovårdsstadgan;

herr *O. Wikström*, n:o 58, om ändrad lydelse af § 39 utsökningslagen;

herr *J. A. Lundström*, n:o 59, om ändrad lydelse af § 31 i förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin m. m.;

herr *C. G. Thor*:

n:o 60, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i förordningen angående försäljning af vin och maldrycker m. m.; och

n:o 61, om visst villkor vid beviljande af anslaget till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor m. m.;

herr *H. Hammar skjöld*, n:o 62, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Kalmar län;

herr *P. O. Lundell*, n:o 63, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i syfte af landtränteriernas indragning m. m.;

herr *L. P. Larsson* i Berga, n:o 64, om inlösen för statsverkets räkning af frälseskatteräntor;

herr *N. Hansson* i Berga, n:o 65, om ändrad lydelse af §§ 46 och 55 i bevillningsförordningen;

herr *E. Olsson* i Kyrkebol m. fl., n:o 66, med förslag till ändrad lydelse af § 32 värnpligtslagen;

herr *A. Bokström*:

n:o 67, om höjning af anslaget till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor m. m.; och

n:o 68, om ändring af § 4 mom. 1 a i gällande stadgar för riksdagens bibliotek;

herr *J. H. G. Fredholm*:

n:o 69, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, i afseende å anslaget till »Rikets allmänna karteverk»; och

n:o 70, med anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag till afföningsstat för telegrafverket;

herr *J. Johnsson* i Bollnäs:

n:o 71, med förslag till ändrad lydelse af § 1 i förordningen om landsting den 21 mars 1862; och

n:o 72, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändring i gällande bestämmelser rörande oäkta barns arfsrätt;

herr *J. A. Sjö*, n:o 73, om frihet från tilläggsbevillning för vissa frälseräntegifvare;

herr *J. Bengtsson*:

n:o 74, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphäfvande af föreskriften i § 27 disciplinstadgan för krigsmagten; och

n:o 75, om indragning af anslagen till värfvade arméns disciplin-kompani m. m.;

herr *G. Ericsson* från Stockholm:

n:o 76, angående vissa förändrade bestämmelser för utgörande af tilläggsbevillning; och

n:o 77, om ändring i § 30 af lagen angående tillsättning af presterliga tjänster;

herr *E. Åkerlund*:

n:o 78, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till förändrad beskattningslagstiftning, i syfte af vidsträcktare direkt, progressiv beskattning m. m.; och

n:o 79, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag angående upphäfvande af fideikommissstiftelser i fast egendom på landet;

herr *N. Petersson* i Runtorp, n:o 80, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående åtgärder till förekommande af skogsförödelse inom Gotlands län;

herr *E. A. Zotterman*, n:o 81, om utbyte af skollärares rätt till kofoder mot viss ersättning i penningar;

herr *C. G. Andersson* i Skeenda, n:o 82, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om åtgärder till skydd för jordbruket mot skada af s. k. canadajortar i Södermanlands län;

herr *C. Persson* i Stallerhult m. fl., n:o 83, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag rörande lägenhetsgares befrielse från utgörande af viss andel i afgälden för afsondrad lägenhet;

herr *C. Persson* i Stallerhult, n:o 84, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i förordningen den 12 juli 1878 angående ersättning till förrättningsman för utmätning i enskilda mål samt till stämmningsman m. m.;

herr *A. Hahn*, n:o 85, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om företagande af en allmän undersökning af de sanitära förhållandena i fattigvårdsanstalterna i riket;

herr *J. P. Jansson* i Saxhyttan, n:o 86, om ändrad lydelse af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883;

herr *T. Zetterstrand*:

n:o 87, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om meddelande af bestämmelser i syfte af ett mera planmessigt samarbete mellan rikets folkskolor och allmänna läroverk; och

n:o 88, med förslag att, i händelse af beslut om inrättande under innevarande år af ett ytterligare afdelningskontor af riksbanken, detsamma måtte förläggas till Norrköping;

herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, n:o 89, med anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevillning för år 1895;

herr *J. A. Aulin*, n:o 90, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag om skydd för industriella mönster och modeller;

herr *O. Jonsson* i Hof m. fl.:

n:o 91, om antagande af lag angående ändrad lydelse af 17 kap. 3, 4, 5, 7, 11, 15, 29, 30, 32 och 33 §§ samt 23 kap. 2 § rättegångsbalken;

n:o 92, angående antagande af lag om sakkunnige biträden åt domstolarne; och

n:o 93, om antagande af lag angående förändrad lydelse af 1 kap. 2 § rättegångsbalken m. m.;

herr *D. G. Restadius*, n:o 94, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändring i 11 kap. 2 § jordabalken m. m.;

herr *A. Olsson* i Mårdäng och herr *J. Andersson* i Ölsund, n:o 95, med förslag till ändrad lydelse af 11 kap. 13 § strafflagen;

herr *J. Andersson* i Ölsund, n:o 96, med förslag till lag om ändrad lydelse af 18 kap. 15 § strafflagen; och

herr *J. M. Erikson* från Stockholm, n:o 97, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till ändring i 7 kap. 3 § strafflagen.

Motionerna bordlades.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>J. E. Jansson</i> i Taberg	under 14 dagar	fr. o. m. d. 29	dennes.
» <i>C. Rydberg</i>	» 7 »	» » 29	»
» <i>L. P. Larsson</i> i Berga	» 6 »	» » 28	»
» <i>J. H. E. Dieden</i>	» 14 »	» » 31	»
och herr <i>P. Nilsson</i> i Tönnersa	» 14 »	» » 3	in-
stundande februari.			

§ 5.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

statsutskottets memorial, n:o 1, med de till innevarande riksdag afgifna berättelser dels af fullmäktige i riksgäldskontoret angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning samt dels af fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret angående det dem lemnade uppdraget i fråga om uppförandet å Helgeandsholmen af nya byggnader för Riksdagen och riksbanken; och

bankoutskottets memorial, n:o 1, med öfverlemnande af fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet afgifna berättelse.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 1,38 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.